

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/181/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1310206205
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kriváňová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2012:1310206205.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte v zložení: predsedníčka senátu JUDr. Darina Kriváňová a členovia senátu: JUDr. Mária Hajdínová a JUDr. Ayše Pružinec Erenová, v právnej veci navrhovateľky: U. E., nar. XX.XX.XXXX, O. U. O. X., X. XX, zastúpená B & S Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingová 5, proti odporcovi: F. F., R..F., so sídlom X. V., Z. XX, IČO:XX XXX XXX, zastúpená JUDr. Roman Kvasnica, advokát, Advokátska kancelária so sídlom Sad A. Kmeťa 24, Piešťany, o zaplatenie 400,05 eur s príslušenstvom, o odvolaní odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III, č.k. 17C 120/2010-113 zo dňa 17. februára 2011, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa rozsudkom zo dňa 17. februára 2011 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke sumu 400,05 eur s 9% úrokom z omeškania ročne od 16.04.2010 do zaplatenia. Rozhodol tak na základe podaného návrhu navrhovateľky, ktorým sa domáhala zaplatenia sumy 400,05 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 16.04.2010 do zaplatenia z dôvodu, že odporca výpoveďou zo dňa 26.10.2009 vypovedal zmluvu o poskytovaní plnenia K. P. Y.B. I. F., R..F.. uzavretú s navrhovateľkou dňa 22.01.1998, predmetom ktorej bolo doživotné plnenie z uplatneného a priznaného nároku z P. Y. I. odporcu. V zmysle tejto zmluvy sa odporca zaviazal vyplácať navrhovateľke sumu vo výške 12.052,- Sk vždy k 15. dňu nasledujúceho mesiaca, až do dožitia navrhovateľky s tým, že vyplácanie plnenie končí mesiacom, ktorého sa navrhovateľka dožila. Navrhovateľka tvrdila, že výpoveď odporcu zo dňa 26.10.2009 je neplatná, pretože predmetná zmluva nie je zmluvou uzavretou na dobu neurčitú a preto ju nie je možné ukončiť výpoveďou v zmysle ust. § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, ako to urobil odporca výpoveďou zo dňa 26.10.2009 a od 15.04.2010 jej neposkytol žiadnu platbu a na jej výzvu nereagoval. Podľa názoru navrhovateľky predmetná zmluva bola uzavretá na dobu určitú, do dožitia jej osoby, z čoho jednoznačne vyplýva časové ohraničenie doby plnenia. Súd prvého stupňa v danej veci predovšetkým skúmal, či predmetná zmluva o poskytovaní z P. Y.M. I. F., R..F.. zo dňa 22.01.1998 je zmluvou uzavretou na dobu určitú, alebo neurčitú a následne skúmal možnosť výpovede tejto zmluvy. Právne vec posúdil podľa § 582 ods. 1, § 842, §843 a § 844 Občianskeho zákonníka a § 27 ods. 8 zák. č. 483/2001 o bankách. Súd prvého stupňa mal vykonaným dokazovaním preukázané, že účastníci konania uzavreli dňa 22.01.1998 Zmluvu o dôchodku v zmysle ust. § 842 Občianskeho zákonníka a nasl. ustanovení tohto zákona nazvanú ako Zmluva o poskytovaní plnenia z P. Y. I. F., R..F., predmetom ktorej bolo doživotné plnenie z uplatneného a priznaného nároku na plnenie z P. Y.É. I. odporcu. V bode II. zmluvy sa odporca ako povinný, zaviazal vyplácať navrhovateľke ako príjemcovi, sumu 12.052,- Sk mesačne, na základe skutočností uvedených v žiadosti o plnenie, ktorá je neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. Z formulára Žiadosti o poskytnutie plnenia z P. Y. I. F., R..F.. súd zistil, že žiadateľ o poskytnutie plnenia zo zmluvy mal k dispozícii vopred formulovanú zmluvu, vyhotovenú odporcom, ktorá bola súčasťou Š. I., vedená ako príloha k pokynu č. X-X/XX interných

predpisov odporcu. Žiadateľkou je podľa údajov uvedených v žiadosti navrhovateľka v tomto konaní, ktorá je ako fyzická osoba špecifikovaná menom, priezviskom, dátumom narodenia, rodným číslom, adresou bydliska a preto súd neprihliadol na tvrdenie odporcu, že predmetná zmluva je neurčitá, s následkom neplatnosti, z dôvodu, že navrhovateľka nie je ako príjemca v zmluve jasne špecifikovaná a preto by odporca ako povinný zo zmluvy mohol mať pochybnosť, komu má plniť. Súd tiež považoval za nedôvodnú námietku odporcu, že podľa zmluvy plnil viac rokov navrhovateľke a tak jej vyplatil istú vyššiu sumu peňazí, čím bol dostatočne naplnený účel zmluvy, ako forma odmeny za prácu pre odporcu, čo súd považoval za nedôvodné, keď účelom zmluvy bolo poskytovať navrhovateľke plnenie doživotne a nie na vymedzené obdobie, ktorého dĺžku stanoví odporca podľa svojho vlastného posúdenia a ukončí ju, keď sa mu bude javiť ako dostatočná. Súd ďalej ako nedôvodnú vyhodnotil námietku odporcu, že záväzok odporcu voči navrhovateľke zanikol z dôvodu nemožnosti plnenia podľa § 575 a nasl. Občianskeho zákonníka, keď odporcom uvedené ust. § 27 ods. 8 Zákona o bankách sa netýka vzťahov upravených predmetnou zmluvou ako interných vecí banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca, ale predmetné ustanovenie upravuje vzťahy banky navonok a to uzatváranie zmlúv s klientami a inými bankami v súvislosti s predmetom jej činnosti. Tento záver priamo vyplýva z existencie interných predpisov banky týkajúcich sa úpravy Zmluvy o dôchodku, ktorými si banka upravila spôsob poskytovania výhod svojim zamestnancom, ako uvádza štatút s poukazom na výrazný humánny spôsob sociálnej a ekonomickej stabilizácie svojich zamestnancov. Súd prvého stupňa sa zaoberal tiež námietkou odporcu, že smrť fyzickej osoby nie je vždy objektívne zistiteľnou skutočnosťou, keď je táto možnosť potvrdenia smrti fyzickej osoby lekársym prehlásením a zápisom do úmrtného listu vylúčená, napr. v prípadoch leteckého nešťastia, či prírodnej katastrofy, alebo v prípade, keď je osoba dlhodobo nezvestná. Podľa názoru súdu tieto raritné prípady smrti fyzickej osoby zákon po právnej stránke vyriešil ust. § 195 a nasl. O.s.p., keď v konaní o vyhlásenie za mŕtveho súd svojim rozhodnutím stanoví deň, ktorý platí za deň smrti nezvestného, prípade deň, ktorý nezvestný neprežil podľa § 198 O.s.p., alebo vydá rozhodnutie, ktorým vyhlási občana za mŕtveho podľa § 200 O.s.p. V súvislosti s uvedenou námietkou odporcu súd vychádzal zo zmluvy v čl. 3, ktorý stanovuje termín dokedy bude trvať povinnosť odporcu predmetnú sumu vyplácať na obdobie do dožitia príjemcu a ukončenie povinnosti vyplácania plnenia mesiacom, ktorého sa príjemca dožil. Ak by teda aj došlo k prípadu, že by bol zvolený spôsob a čas smrti zistiteľný uvedeným spôsobom bol by stanovený rozhodnutím súdu mesiac, ktorého sa príjemca dožil a preto by aj v takom prípade bola jeho povinnosť podľa zmluvy s určitou časovo vymedzená. Súd sa tiež zaoberal aj námietkou odporcu, že zmluvu považuje za absolútne neplatnú aj z dôvodu rozporu ustanovení čl. II a čl. III, keď v čl. II je ustanovená povinnosť vyplácať príjemcovi stanovenú sumu doživotne a v poslednej vete čl. III zmluvy sa vyplácanie plnenia končí mesiacom, ktorého sa príjemca dožil, čo možno vykladať ako inak dohodnutú dobu neurčitého trvania. Obsahom zmluvy sú preto obe možnosti ukončenia zmluvy a nie tak, ako to zákon predpokladá iba jedna z nich, čo samo o sebe spôsobuje podľa odporcu absolútnu neplatnosť zmluvy. Súd sa stotožnil s argumentáciou navrhovateľky, že ustanovenie čl. III je len bližšou špecifikáciou čl. II, keď stanovuje povinnosť odporcu plniť aj za taký mesiac, v ktorom by sa navrhovateľka dožila, čo i len prvého dňa. V tejto súvislosti súd zdôraznil, že navrhovateľka nemohla zasiahnuť do formulácie zmluvy, ani ju dopĺňať, keď išlo o tzv. formulárovú zmluvu pripravenú vopred odporcom, do ktorej navrhovateľka vpísala len svoje osobné údaje. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že predmetná zmluva je svojím charakterom zmluvou uzavretou na dobu určitú, čo napĺňa termín uvedený v čl. III zmluvy a to do dožitia príjemcu a preto ju nebolo možné platne vypovedať v zmysle ust. § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak, ako to urobil odporca výpoveďou zo dňa 26.10.2009. Súd na základe takto posúdenej predbežnej otázky neplatnosti výpovede zmluvy zo dňa 26.10.2009 priznal navrhovateľke uplatnený nárok na výplatu plnenia za mesiac apríl 2010 v sume 400,05 eur a z dôvodu, že odporca sa dostal s plnením do omeškania priznal navrhovateľke aj úrok z omeškania od 16.04.2010 do zaplatenia vo výške 9% ročne. O trovách konania súd rozhodne podľa § 151 ods. 7 O.s.p. samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

Proti rozsudku podal odvolanie odporca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. V odvolaní odporca uviedol, že rozhodnutie súdu považuje za vecne nesprávne, pretože súd prvého stupňa napriek skutočnosti, že žalovaný je bankou v zmysle § 2 ods. 1 a § 4 ods. 1 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vzťahuje sa preto na činnosť odporcu zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách, neaplikoval na vec vôbec § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou tohto zákona a ani § 27 ods. 8 a § 116 tohto zákona a následne na vec neaplikoval ani ust. § 575 ods. 1 Občianskeho

zákonníka. Súd tak postupoval na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, keď konštatoval, že sa ustanovenie § 27 ods. 8 tohto zákona o bankách netýka vzťahov upravených zmluvou o dôchodku, ktorý vzťah súd považoval nesprávne za interný vzťah banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca a to i napriek tomu, že odporca nedostáva zo zmluvy o dôchodku žiadne protiplnenie, pričom ani plnenie dôchodku nie je hospodársky odôvodnené. Odporca uviedol, že už charakter predmetného právneho vzťahu a to zmluvy o dôchodku v zmysle § 842 Občianskeho zákonníka svedčí tomu, že takýto typ zmluvy nie je možné dohodnúť na čas určitý, napriek tomu súd nesprávne dospel k záveru, že výpoveď zmluvy o dôchodku nie je možná podľa ustanovenia § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka a zmluva o dôchodku sa uzatvára na dobu určitú. Súd dospel k záveru, že zmluva bola uzavretá na dobu určitú, i keď zákon túto znemožňuje uzavrieť na dobu určitú. Zo znenia ustanovenia § 842 Občianskeho zákonníka je zrejmé, že nie je možné uzavrieť zmluvu o dôchodku na určitú dobu, aj napriek tomu súd dospel k opačnému názoru. Odporca ďalej namietal, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď v rozpore so skutočným stavom, keď neexistuje protiplnenie zo zmluvy o dôchodku pre odporcu a tiež napriek nezisteniu hospodárskeho odôvodnenia pre plnenie zmluvy o dôchodku v rozpore s ustanovením § 27 ods. 8 Zákona o bankách konštatoval nepodložené skutkové zistenie, že Zmluva o dôchodku je na strane banky uzavretá ako interný vzťah banky. Tiež nie je preukázané, že osoba v zmluve označená menom a priezviskom je navrhovateľka, ktorá od odporcu plnenie dôchodku prijímala. Súd prvého stupňa tiež nesprávne nepoužil zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách, pretože Zákon o bankách upravuje okrem bankových činností aj iné činnosti banky a upravuje celé podnikanie banky. Súd však nepoužil vetu za bodkočiarkou § 119 ods. 3 tohto zákona, ktorý výslovne neumožňuje banke uskutočňovať činnosti, ktoré sú v rozpore so zákonom o bankách, keď vo vete za bodkočiarkou § 119 ods. 3 zákon ustanovuje, že odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona nikto nemôže pokračovať v činnosti, ktorej vykonávanie je v rozpore s týmto zákonom. Ak by súd prvého stupňa správne vec právne posúdil a na vec aplikoval správne ustanovenia Zákona o bankách, zistil by, že záväzok na plnenie zo zmluvy o dôchodku voči navrhovateľke zanikol, ak by predtým existoval, pretože plnenie zo zmluvy o dôchodku sa stalo nemožné v zmysle ustanovenia § 575 ods. 1 Občianskeho zákonníka, s poukazom na ust. § 27 ods. 8, § 116 a najmä § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou Zákona o bankách z dôvodu, že banka nesmie poskytovať plnenie bez poskytnutia protihodnoty, ani hospodársky neodôvodnené plnenie. Odporca nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že zmluvu o dôchodku nie je možné vypovedať z dôvodu, že zmluva o dôchodku sa vyznačuje neurčitou trvaním, preto ani nie je uzatvorená na dobu určitú na určitý čas. Súd prvého stupňa preto nesprávne právne vec posúdil, keď zmluvu o dôchodku považoval za uzatvorenú na určitý čas a preto považoval za nemožné zmluvu vypovedať podľa ust. § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zmluva neobsahuje určenie trvania zmluvného vzťahu, ale obsahuje uvedenie inej právnej skutočnosti, o ktorej sa nemôže vedieť kedy nastane, na základe ktorej zaniká zmluvný vzťah zo zákona. Pretože smrť sa nedá predpokladať z časového hľadiska pojmu „doba na dožitie“ treba pripísať neurčitosť ohľadom času trvania tejto doby. V zmluve nie je dohodnuté, že ju nie je možné vypovedať, použijú sa preto všeobecne zákonné ustanovenia upravujúce zánik záväzku vypovedaním zmluvy. Odporca v podanom odvolaní tiež žiadal, aby odvolací súd v prípade, že potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa pripustil dovolanie.

Odvolací súd prejednal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p. a po preskúmaní rozsudku a podaného odvolania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Navrhovateľka v podanom návrhu tvrdila, že odporca dňa 26.10.2009 vypovedal zmluvu o dôchodku, ktorá bola uzatvorená so žalovaným dňa 22.01.1998 nazvaná ako zmluva o poskytovaní plnenia „K. P. Y.Ô. I. F., R..F.“, predmetom ktorej je doživotné plnenie z uplatneného a priznaného nároku na plnenie z P.B. Y. I. odporcu, a ako jediný dôvod výpovede K. D. Y. uviedol využitie zákonného práva podľa ust. § 582 Občianskeho zákonníka. Podľa výpovede platnosť a účinnosť Zmluvy o dôchodku mala skončiť ku koncu najbližšieho kalendárneho štvrtroka, t.j. dňa 31.03.2010. Odporca k 15.04.2010 už nevykonal žiadnu platbu v prospech navrhovateľky, ani na jej výzvu nereagoval. Navrhovateľka tvrdila, že odporca tým nesprávne posúdil právny charakter K. D. Y. a následne nesprávne aplikoval ustanovenie Občianskeho zákonníka upravujúce možnosť výpovede zmluvy uzavretej na dobu neurčitú a to § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka a preto je výpoveď neplatná. Zmluva o dôchodku nie je zmluvou na dobu neurčitú a preto nie je možné ju ukončiť výpoveďou v zmysle § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka a preto je podľa názoru navrhovateľky výpoveď zo strany odporcu neplatná.

Podľa § 842 Občianskeho zákonníka zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu doživotne, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku.

Podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak je dojednaná zmluva na dobu neurčitú, ktorej predmetom je záväzok na nepretržitú, alebo opakovanú činnosť, alebo záväzok zdržať sa určitej činnosti, alebo strpieť určitú činnosť, a ak zo zákona alebo zo zmluvy nevyplýva spôsob jej výpovede, možno zmluvu vypovedať v lehote 3 mesiacov ku koncu kalendárneho štvrtroka.

Predmetná zmluva uzatvorená medzi účastníkmi je zmluvou o dôchodku podľa 17. hlavy 8. časti Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd vo svojom rozhodnutí Nález Ústavného súdu SR II. ÚS 26/2012-33 zo dňa 25.04.2012 konštatoval, že v ustanovení 17. hlavy 8. časti Občianskeho zákonníka zmluva o dôchodku je upravená ako samostatný zmluvný typ. Táto zmluva môže byť uzatvorená aj ako zmluva s jednostranným plnením, v takom prípade sa svojím charakterom blíži zmluve darovacej. Dôvod uzatvorenia tejto zmluvy zákon neustanovuje a ani ho nijako neobmedzuje. Jej podstata spočíva v záväzku jednej zmluvnej strany poskytovať plnenie druhej zmluvnej strane počas trvania zmluvy. Zákonodarca vymedzuje jej trvanie predovšetkým tým, že používa pojem „na doživotne“ a umožňuje ju tak na doživotie uzatvoriť. V takom prípade je zjavne zmyslom právnej úpravy poskytnúť osobe z takejto zmluvy oprávnenej záruku plnenia zo strany osoby povinnej na doživotie, teda do zániku zmluvy. Výpoveď zmluvy o dôchodku by bola možná iba v prípade, ak by takýto postup pripúšťal Občiansky zákonník. Nie je správny názor, že Občiansky zákonník tento postup pripúšťa v § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože je v rozpore s účelom a zmyslom špeciálnej právnej úpravy Zmluvy o dôchodku. Bolo by v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy Zmluvy o dôchodku pripustiť, aby istota poskytovania dôchodku oprávnenej osobe bola v takýchto prípadoch narušená možnosťou povinnej osoby kedykoľvek zmluvný vzťah ukončiť. Preto je v takýchto prípadoch vylúčené tento zmluvný typ ukončiť výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa právneho názoru, ktorý vyslovil Ústavný súd, že dojednanie zmluvy o dôchodku „na doživotne“, je navyše nepochybne potrebné považovať z hľadiska povahy tohto dojednania za dojednanie zmluvy na dobu určitú, odvolací súd po preskúmaní rozhodnutia súdu prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodnutie je vecne správne a súd prvého stupňa postupoval v súlade s právnym názorom Ústavného súdu na obdobnú právnu vec.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že pokiaľ by súd pri svojich úvahách a prípustnosti ukončenia zmluvy o dôchodku výpoveďou podľa § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka nebral do úvahy uvedený účel a zmysel právnej úpravy zmluvy o dôchodku, vykladal a aplikoval by tak ust. § 842 a § 582 ods. 1 Občianskeho zákonníka ústavne nekonformným spôsobom, čo by spôsobilo porušenie základného práva účastníka na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 ústavy a základného práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súd prvého stupňa dostatočne zistil skutkový stav veci a správne vec právne posúdil. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom, ktorý vyslovil Ústavný súd na obdobnú právnu vec a rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil s tým, že podľa § 219 ods. 2 O.s.p. sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a poukazuje na právny názor vyslovený v uvedenom náleze Ústavného súdu SR s tým, že odvolací súd podľa § 238 ods. 3 O.s.p. nepripustil dovolanie, pretože v danej veci vzhľadom na uvedené nejde o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu a otázka, ktorú predložil odporca v návrhu na pripustenie dovolania v danej veci je už právne vyriešená Nálezom Ústavného súdu SR II. ÚS 26/2012-33.

O trovách konania rozhodne podľa § 224 ods. 4 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 7 O.s.p. súd prvého stupňa samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.